

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (neljas koda laiendatud koosseisus)

30. märts 2022*

Konkurents – Keelatud kokkulepped – Lennulastiturg – Otsus, milles tuvastatakse ELTL artikli 101, EMP lepingu artikli 53 ning ühenduse ja Šveitsi vahel sõlmitud õhustranspordilepingu artikli 8 rikkumine – Lennulastiteenuste hinna elementide (kütuse lisatasu, ohutuse lisatasu, vahendustasu maksmine lisatasudelt) kooskõlastamine – Teabevahetus – Komisjoni territoriaalne pädevus – Põhjendamiskohustus – ELTL artikkel 266 – Riiklik piirang – Üks ja vältav rikkumine – Trahvisumma – Müügiväärtus – Rikkumises osalemise kestus – Kergendavad asjaolud – Konkurentsivastase tegevuse õhutamise avaliku sektori poolt – Täielik pädevus

Kohtuasjas T-341/17,

British Airways plc, asukoht Harmondsworth (Ühendkuningriik), esindajad: J. Turner, R. O'Donoghue, QC, ja *solicitor* A. Lyle-Smythe,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: N. Khan ja A. Dawes, keda abistas *barrister* A. Bates,

kostja,

mille ese on ELTL artikli 263 alusel esitatud nõue esimese võimalusena tühistada komisjoni 17. märtsi 2017. aasta otsus C(2017) 1742 (final) ELTL artiklis 101, EMP lepingu artiklis 53 ning Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahel sõlmitud õhustranspordilepingu artiklis 8 sätestatud menetluse kohta (juhtum AT.39258 – lennulastiteenused) hagejat puudutavas osas ja teise võimalusena tühistada hagejale määratud trahv või vähendada selle summat,

ÜLDKOHUS (neljas koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: president H. Kanninen (ettekandja), kohtunikud J. Schwarcz, C. Iliopoulos, D. Spielmann ja I. Reine,

kohtusekretär: ametnik E. Artemiou,

arvestades menetluse kirjalikku osa ja 13. septembri 2019. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: inglise.

otsuse¹

[...]

II. Menetlus ja poolte nõuded

- 59 Hageja esitas käesoleva hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 31. mail 2017.
- 60 Komisjon esitas kostja vastuse Üldkohtu kantseleisse 29. septembril 2017.
- 61 Hageja esitas repliigi Üldkohtu kantseleisse 31. jaanuaril 2018.
- 62 Komisjon esitas vasturepliigi Üldkohtu kantseleisse 12. märtsil 2018.
- 63 Neljanda koja ettepanekul otsustas Üldkohus 24. aprillil 2019 kodukorra artikli 28 alusel suunata käesoleva kohtuasja laiendatud koosseisule.
- 64 Lisaks esitas Üldkohus 16. augustil 2019 kodukorra artiklis 89 ette nähtud menetlust korraldavate meetmete raames pooltele kirjalikud küsimused. Pooled vastasid ettenähtud tähtaja jooksul.
- 65 Poolte kohtukõned ja vastused Üldkohtu küsimustele kuulati ära 13. septembri 2019. aasta kohtuistungil.
- 66 Kuna Üldkohus (neljas koda laiendatud koosseisus) leidis, et tal ei ole piisavalt teavet ja et lisaks tuleb pooltel esitada oma seisukohad argumendi kohta, mille üle pooled ei olnud vaielnud, otsustas ta 31. juuli 2020. aasta määrusega uuendada menetluse suulise osa vastavalt kodukorra artiklile 113.
- 67 Pooled vastasid määratud tähtaja jooksul mitmele Üldkohtu 4. augusti 2020. aasta küsimusele ning esitasid seejärel seisukohad vastavate vastuste kohta.
- 68 6. novembri 2020. aasta otsusega lõpetas Üldkohus uuesti menetluse suulise osa.
- 69 Üldkohus (neljas koda laiendatud koosseisus), kes leidis taas, et tal ei ole piisavalt teavet ja et pooltel tuleks esitada oma märkused argumendi kohta, mille üle nad ei olnud vaielnud, tegi 28. jaanuaril 2021 määruse menetluse suulise osa uuendamiseks vastavalt kodukorra artiklile 113.
- 70 Komisjon vastas määratud tähtaja jooksul reale Üldkohtu küsimustele, mis olid esitatud 29. jaanuaril ja 16. märtsil 2021. Seejärel esitas hageja Üldkohtu palvel nende vastuste kohta oma seisukohad.
- 71 25. mai 2021. aasta otsusega lõpetas Üldkohus uuesti menetluse suulise osa.
- 72 Hageja palub Üldkohtul:
- tühistada vaidlustatud otsus teda puudutavas osas tervikuna või osaliselt;

¹ Esitatud on üksnes kohtuotsuse need punktid, mille avaldamist peab Üldkohus otstarbekaks.

- lisaks või teise võimalusena tühistada talle vaidlustatud otsusega määratud trahv või vähendada seda;
- mõista kohtukulud välja komisjonilt.

73 Komisjon palub Üldkohtul sisuliselt:

- jätta hagi rahuldamata;
- muuta hagejale määratud trahvi summat, tühistades üldise 15% vähendamise juhul, kui Üldkohus peaks leidma, et saabuva lennulasti teenuste müügist saadud käivet ei saanud müügiväärtuse hulka arvata;
- mõista kohtukulud välja hagejalt.

[...]

III. Õiguslik käsitlus

[...]

A. Tühistamisnõuded

[...]

3. Esimene väide, et on tehtud viga või põhjendus on ebapiisav, kuna vaidlustatud otsus tugineb õiguslikule hinnangule, mis on vastuolus 9. novembri 2010. aasta otsusega, lugedes seda lõplikuks

- 201 Hageja kinnitab, et vaidlustatud otsuses on tehtud viga või teise võimalusena on seda ebapiisavalt põhjendatud, kuna põhjendustes kirjeldatud ja resolutsioonis tuvastatud rikkumine on vastuolus 9. novembri 2010. aasta otsuses tuvastatud rikkumisega, mis on vaidlustatud otsuse kohaselt lõplik, eelkõige kaastäideviijate arvu ja isikute osas. Sellest järeldub, et ei liikmesriigi kohus, kellele on hiljem esitatud kahju hüvitamise hagi, ega ka süüdistatud vedajad ei saa teha vaidlustatud otsusest järeldusi kahju hüvitamise nõuete kohta.
- 202 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.
- 203 Kõigepealt tuleb märkida, et hageja väidab esimese võimalusena, et vaidlustatud otsuses on õigusnormi rikutud. Selle väite aluseks olevad argumendid puudutavad aga tervikuna väidetavaid ebakõlasid või vastuolusid, mis tulenevad komisjoni valikust kombineerida 9. novembri 2010. aasta otsuses ja vaidlustatud otsuses esitatud järeldused. Seega tuleb tõdeda, et hageja argumendid puudutavad tegelikult põhjenduste vastuolusid, millest annab pealegi tunnistust tema väide, mille ta esitas väidetava õigusnormi rikkumise tõendamiseks ja mille kohaselt „[a]sjaolu, et komisjon jättis jõusse kaks vastuolulist otsust, milles tuvastati rikkumine ühe ja sama poolega seoses, tekitab liidu õiguskorras lubamatu segaduse“, olles vastuolus nõudega, et „liidu õigust kohaldavad liikmesriigi kohtud [...] peavad saama tugineda komisjoni selgetele ja täpsetele järeldustele“. Sellest järeldub, et käesolevat väidet tuleb analüüsida nii, et see puudutab üksnes põhjendamiskohustuse rikkumist.

- 204 Sellega seoses tuleb meenutada, et akti põhjendused peavad olema loogilised ja eelkõige ilma sisemise vastuoluta, mis takistab akti aluseks olevate põhjuste õiget mõistmist (vt selle kohta 29. septembri 2011. aasta kohtuotsus *Elf Aquitaine vs. komisjon*, C-521/09 P, EU:C:2011:620, punkt 151).
- 205 Kohtupraktika kohaselt võib vastuolu otsuse põhjendustes siiski mõjutada otsuse kehtivust vaid siis, kui adressaadil ei ole võimalik otsuse tegelikke põhjendusi täielikult või osaliselt teada saada ja kui seetõttu puudub otsuse resolutsioonil täielikult või osaliselt õiguslik alus (24. jaanuari 1995. aasta kohtuotsus *Tremblay jt vs. komisjon*, T-5/93, EU:T:1995:12, punkt 42, ning 30. märtsi 2000. aasta kohtuotsus *Kish Glass vs. komisjon*, T-65/96, EU:T:2000:93, punkt 85).
- 206 Nagu nähtub vaidlustatud otsuse põhjendustest 9, 11, 1091 ja 1092, siis käesolevas asjas resolutsioonis hageja suhtes tuvastatud rikkumised piirduvad 9. novembri 2010. aasta otsuse nende aspektidega, mille Üldkohus tühistas 16. detsembri 2015. aasta kohtuotsusega *British Airways vs. komisjon* (T-48/11, ei avaldata, EU:T:2015:988). Selle otsuse muud aspektid – osas, milles hageja neid ei vaidlustanud – on jõustunud.
- 207 Nii selgitas komisjon vaidlustatud otsuses nõuetekohaselt, miks ta võttis arvesse 9. novembri 2010. aasta otsuse resolutsiooni hagejat puudutavas osas ja miks ta seetõttu piiras tema suhtes tuvastatud uute rikkumiste ulatust.
- 208 Nagu märgib hageja, viib komisjoni lähenemine siiski selleni, et koos eksisteerisid tema suhtes tuvastatud rikkumised, mis erinevad eelkõige seetõttu, et nende kaastäideviijad ei ole rangelt samad. Seega omistatakse vaidlustatud otsuses ühe ja vältava rikkumise osad, mis puudutavad EMP-siseseid liine, välja arvatud liidu – kolmandate riikide vahelised liinid ja liidu–Šveitsi liinid, mitmele vedajale, kellele 9. novembri 2010. aasta otsuses seda tegevust süüks ei arvatud.
- 209 Sellest ei tulene siiski vastuolu, mis takistaks vaidlustatud otsuse õiget mõistmist. See olukord tuleneb nimelt üksnes õiguskaitsevahendite süsteemist, mille raames õiguspärasust kontrolliv kohus ei saa otsust tühistada rohkem, kui hageja oli taotlenud, kuna vastaselt juhul otsustaks ta *ultra petita*, ja asjaolust, et hageja palus 9. novembri 2010. aasta otsuse üksnes osaliselt tühistada.
- 210 Mis puudutab hageja väidet, et vaatamata 9. novembri 2010. aasta otsuse üksnes osalisele tühistamisele teda puudutavas osas, oleks komisjon pidanud tegema järeldused 16. detsembri 2015. aasta kohtuotsusest *British Airways vs. komisjon* (T-48/11, ei avaldata, EU:T:2015:988) ja tunnistama otsuse kehtetuks, siis tuleb tõdeda, et tema argumentid kattuvad tema teise väite toetuseks esitatud argumentidega. Seega analüüsitakse seda teise väite raames.
- 211 Eeltoodust tuleneb, et käesolev väide tuleb tagasi lükata.

4. Teine väide, et on rikutud ELTL artiklit 266

- 212 Hageja väidab, et komisjon on rikkunud ELTL artiklist 266 tulenevat kohustust teha varasemast kohtuotsusest kõik vajalikud järeldused, mistõttu tuleb vaidlustatud otsus tühistada või vähemalt tühistada selle resolutsiooni artikli 3 punkt e.
- 213 Hageja heidab komisjonile eelkõige ette, et ta tugines hagejale trahvi määramisel 9. novembri 2010. aasta otsuse järeldustele, kuigi Üldkohus kinnitas 16. detsembri 2015. aasta kohtuotsuses *British Airways vs. komisjon* (T-48/11, ei avaldata, EU:T:2015:988), et need on põhimõtteliselt väärad.

- 214 Komisjon vaidleb apellandi argumentidele vastu.
- 215 ETLT artiklis 266 on sätestatud, et institutsioon, kelle õigusakt on tunnistatud tühisteks, peab võtma vajalikke meetmeid tühistava kohtuotsuse täitmiseks. See kohustus ei lähe kaugemale sellest, mis on tühistava kohtuotsuse täitmise tagamiseks vajalik (29. novembri 2007. aasta kohtuotsus Itaalia vs. komisjon, C-417/06 P, ei avaldata, EU:C:2007:733, punkt 52).
- 216 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab tühistava kohtuotsuse täitmiseks ja selle täielikuks rakendamiseks asjaomane institutsioon järgima nii kohtuotsuse resolutsiooni kui ka põhjendusi, mis viisid resolutsiooni tegemiseni ja mis on selle resolutsiooni vajalik tugi selles mõttes, et need on resolutsiooni täpse tähenduse mõistmiseks hädavajalikud (26. aprilli 1988. aasta kohtuotsus Asteris jt vs. komisjon, 97/86, 99/86, 193/86 ja 215/86, EU:C:1988:199, punkt 27, ning 6. märtsi 2003. aasta kohtuotsus Interporc vs. komisjon, C-41/00 P, EU:C:2003:125, punkt 29).
- 217 Sellega seoses on oluline meenutada, et nagu juba eespool punktist 184 nähtub, on nende põhjenduste arvessevõtmise eesmärk, millest nähtuvad liidu kohtu tuvastatud õigusvastasuse täpsed põhjused, üksnes määrata kindlaks resolutsioonis otsustatu täpne tähendus (14. septembri 1999. aasta kohtuotsus komisjon vs. AssiDomän Kraft Products jt, C-310/97 P, EU:C:1999:407, punkt 55).
- 218 Seega ei saa tühistamisotsuse põhjenduse seadusjõud olla kohaldatav selliste isikute olukorrale, kes ei olnud menetluse pooled ja kelle suhtes ei saa seega kohtuotsuses teha mis tahes otsust (14. septembri 1999. aasta kohtuotsus komisjon vs. AssiDomän Kraft Products jt, C-310/97 P, EU:C:1999:407, punkt 55). Sama peab kehtima ka akti selliste osade suhtes, mis puudutavad isikuid ja mida liidu kohtus ei vaidlustatud ja mille suhtes ei saa liidu kohus seega tühistavat otsust teha ning mis muutuvad seetõttu selle isiku suhtes lõplikuks (vt selle kohta 14. novembri 2017. aasta kohtuotsus British Airways vs. komisjon, C-122/16 P, EU:C:2017:861, punkt 85).
- 219 Käesolevas asjas leidis Üldkohus 16. detsembri 2015. aasta kohtuotsuse British Airways vs. komisjon (T-48/11, ei avaldata, EU:T:2015:988) punktides 88 ja 89, et hageja hagi 9. novembri 2010. aasta otsuse peale taotleb üksnes selle osalist tühistamist ja et ta saab otsuse tühistada üksnes selles ulatuses, mida hageja taotles, kuna vastasel juhul teeks ta otsuse *ultra petita*. Seetõttu otsustas Üldkohus vaidlusaluse otsuse tühistada hageja nõuete piires. Euroopa Kohus jättis selle kohtuotsuse peale esitatud apellatsioonkaebuse rahuldamata, kinnitades sisuliselt Üldkohtu tulemust ja järeldusi selles küsimuses (14. novembri 2017. aasta kohtuotsus British Airways vs. komisjon, C-122/16 P, EU:C:2017:861).
- 220 Seega, ehkki 16. detsembri 2015. aasta kohtuotsuse British Airways vs. komisjon (T-48/11, ei avaldata, EU:T:2015:988) põhjendused puudutasid järeldust, et terve 9. novembri 2010. aasta otsus on õigusvastane (vt eespool punkt 16), oli selle kohtuotsuse resolutsioon siiski nõuetekohaselt piiritletud vastavalt vaidluse piiridega, mille hageja oma nõuetes kehtestas (vt selle kohta 14. novembri 2017. aasta kohtuotsus British Airways vs. komisjon, C-122/16 P, EU:C:2017:861, punktid 91 ja 92).
- 221 Ent vastavalt eespool punktis 218 viidatud kohtupraktikale ei kehtinud nende põhjenduste jõud, mida komisjon pidi vajaduse korral arvesse võtma 16. detsembri 2015. aasta kohtuotsuse British Airways vs. komisjon (T-48/11, ei avaldata, EU:T:2015:988) täitmise ajal, 9. novembri 2010. aasta otsuse nendele osadele, mida ei olnud Üldkohtus vaidlustatud ja mida seetõttu nimetatud kohtuotsuse resolutsioon ei saanud hõlmata.

222 Sellest järeldub, et komisjon võis ELTL artiklit 266 rikkumata tugineda vaidlustatud otsuses 9. novembri 2010. aasta otsuses tuvastatud rikkumistele, mida 16. detsembri 2015. aasta kohtuotsuse *British Airways vs. komisjon* (T-48/11, ei avaldata, EU:T:2015:988) resolutsioon kahtluse alla ei seadnud ja mis olid seega muutunud lõplikuks.

223 Seetõttu tuleb see väide tagasi lükata.

5. Kolmas väide, et rikutud on õigusnormi ja/või on rikutud olulist menetlusnormi, mis seisneb trahvisumma ebapiisavas põhjendamises ja/või asjaolus, et komisjonil puudus pädevus määrata trahv, mis ei ole seotud üksnes vaidlustatud otsuses tuvastatud rikkumisega

224 Hageja märgib, et komisjon tegi vea, rikkus olulist menetlusnormi ja ületas oma pädevuse piire, määrates talle sama suurusega trahvi kui see, mis määrati 9. novembri 2010. aasta otsusega. Nimelt tugines komisjon asjaolule, et uus trahv ei puudutanud mitte ainult selle ühe ja vältava rikkumise piiratud aspekte, milles hageja osales (mis on määratletud vaidlustatud otsuse artiklis 1), vaid see tugineb ka 9. novembri 2010. aasta otsuses esitatud aspektidele, mis on „lõplikult tuvastatud“ (vaidlustatud otsuse artikkel 3).

225 Esiteks ei olnud vaidlustatud otsuse vastuvõtmise kuupäeval üksi 9. novembri 2010. aasta otsuse järeldus tema suhtes „lõplikult tuvastatud“, kuna 16. detsembri 2015. aasta kohtuotsuse *British Airways vs. komisjon* (T-48/11, ei avaldata, EU:T:2015:988) peale esitatud apellatsioonkaebus oli veel menetluses.

226 Teiseks tühistas Üldkohus hagejale 9. novembri 2010. aasta otsusega määratud trahvi, kuna ta leidis, et selles otsuses esinevad põhimõttelised vastuolud. See tähendaks, et kui Üldkohus ei oleks lugenud end seotuks *ne ultra petita* põhimõttega, oleks kõik 9. novembri 2010. aasta otsuse järeldused tulnud tühistada. Hageja leiab seetõttu, et asjaolu, et Üldkohus ei tühistanud tema suhtes 9. novembri 2010. aasta otsuse artikleid 1–4 tervikuna, ei tähenda, et komisjon võib tugineda neile sätetele, et hiljem määrata sama trahv, ilma et ta esitaks lisapõhjenduse, mis kinnitaks nendest sätetest tulenevaid järeldusi.

227 Kolmandaks väidab hageja, et komisjoni lähenemisviis takistas tal mõista vaidlustatud otsuses trahvisumma põhjendusi, sest talle süüks pandud rikkumise ulatus ei olnud kindel.

228 Neljandaks ei olnud komisjon pädev määrama vaidlustatud otsuses trahvi, mis ei puudutanud üksnes selles otsuses tuvastatud rikkumisi.

229 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

230 Tuleb märkida, et käesolev väide koosneb neljast etteheitest, mida tuleb analüüsida üksteise järel.

231 Esiteks, mis puudutab komisjoni väidetavat viga, mis seisnes selles, et ta luges vaidlustatud otsuse vastuvõtmise ajal lõplikult tuvastatuks need 9. novembri 2010. aasta otsuses sisalduvad järeldused, millele ta tugines hagejale trahvi määramisel, siis tuleb märkida, et isegi kui see on tõendatud, ei mõjuta see viga vaidlustatud otsuse õiguspärasust, kuna see on esitatud otsuse täiendava põhjendusena.

- 232 Liidu institutsioonide õigusaktide suhtes kehtib üldjuhul seaduslikkuse presumptsioon ja seetõttu tekitavad need õiguslikke tagajärgi seni, kuni neid ei ole tagasi võetud, tühistamishagi raames tühistatud või eelotsusemenetluses või õigusvastasuse väite tõttu kehtetuks tunnistatud (5. oktoobri 2004. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Kreeka, C-475/01, EU:C:2004:585, punkt 18).
- 233 Samas ei olnud vaidlustatud otsuse tegemise hetkel 9. novembri 2010. aasta otsuse kõnealuseid järeldusi tühistatud, tagasi võetud ega kehtetuks tunnistatud. Seega tekitasid need õiguslikke tagajärgi, millele komisjon võis tulemuslikult viidata, olenemata sellest, kas need on pealegi lõplikult tuvastatud.
- 234 Lisaks tuleb märkida, et Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 60 lõike 1 kohaselt ei ole Üldkohtu otsuse peale esitatud apellatsioonkaebusel üldjuhul peatavat toimet (7. juuli 2016. aasta kohtumäärus komisjon *vs.* Bilbaína de Alquitranes jt, C-691/15 P-R, ei avaldata, EU:C:2016:597, punkt 16). Seega ei takistanud hageja poolt apellatsioonkaebuse esitamine komisjonil 16. detsembri 2015. aasta kohtuotsust *British Airways vs.* komisjon (T-48/11, ei avaldata, EU:T:2015:988) täita vastavalt ELTL artiklile 266.
- 235 Igal juhul ei saa apellatsioonkaebus, mille appellant esitas 16. detsembri 2015. aasta kohtuotsuse *British Airways vs.* komisjon (T-48/11, ei avaldata, EU:T:2015:988) peale, laiendada tema poolt Üldkohtule esitatud osalise tühistamise nõuete ulatust, kuna vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 170 lõikele 1 võib „apellatsioonkaebus[es] [...] nõuda esimeses astmes esitatud, kuid mitte uute nõuete osalist või täielikku rahuldamist“.
- 236 Kuna 9. novembri 2010. aasta otsuse järeldusi Üldkohtus ei vaidlustatud ja neid ei saa vaidlustada üksnes apellatsioonkaebuse staadiumis, siis muutusid need järeldused ELTL artiklis 263 sätestatud kaebetähtaja lõppedes hagejat puudutavas osas lõplikuks (vt selle kohta 14. novembri 2017. aasta kohtuotsus *British Airways vs.* komisjon, C-122/16 P, EU:C:2017:861, punkt 98). See kuupäev on aga palju varasem vaidlustatud otsuse vastuvõtmise kuupäevast.
- 237 Teiseks, mis puudutab seda, et komisjon jättis vaidlustatud otsuses väidetavalt õigusvastaselt põhjendamata 9. novembri 2010. aasta otsuse vaidlustamata järelduste kasutamise, siis tuleb märkida, et sellel etteheitel puudub faktiline alus, nagu nähtub eespool punktides 206 ja 207.
- 238 Oletades, et hageja soovib selle etteheitega vaidlustada vaidlustatud otsuses tehtud selle viite õiguspärasuse, mis puudutas 9. novembri 2010. aasta järeldusi, mida ei ole vaidlustatud, arvestades 16. detsembri 2015. aasta kohtuotsuses *British Airways vs.* komisjon (T-48/11, ei avaldata, EU:T:2015:988) antud juhiseid, siis tuleb see etteheide põhjendamata tõttu tagasi lükata osas, milles see põhineb asjaolul, et on eiratud nimetatud kohtuotsuse põhjenduste autoriteeti seoses järeldustega, mis ei olnud eespool punktis 221 tuvastatud.
- 239 Kolmandaks, mis puudutab etteheidet, et hagejale määratud trahvi ei ole piisavalt põhjendatud, kuna talle süüks pandud rikkumise ulatuse osas oli ebakindlus, siis on Üldkohus eespool punktis 209 juba tõdenud, et see väidetav ebakindlus tuleneb õiguskaitsevahendite süsteemist ja asjaolust, et hageja palus 9. novembri 2010. aasta otsuse tühistada vaid osaliselt. Nimetatud põhjendus on vaidlustatud otsuses esitatud (vt eespool punktid 206 ja 207).

- 240 Ühtlasi tuleb meenutada, et põhjendamiskohustuse hindamisel tuleb arvesse võtta kõiki juhtumi asjaolusid, eelkõige akti sisu, toodud põhjenduste olemust ning huvi, mis võib akti adressaatidel või teistel isikutel, keda akt otseselt ja isiklikult puudutab ELTL artikli 262 tähenduses, olla selgituste saamiseks (vt selle kohta 29. septembri 2011. aasta kohtuotsus *Elf Aquitaine vs. komisjon*, C-521/09 P, EU:C:2011:620, punkt 147).
- 241 Põhjendamiskohustuse järgimist tuleb hinnata juhtumi asjaolusid, arvestades eelkõige akti sisu, põhjenduste laadi ja huvi, mis võib selgituste saamiseks olla akti adressaatidel või muudel isikutel, keda akt puudutab ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses. Ei ole nõutud, et põhjendus täpsustaks kõiki asjakohaseid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, kuna otsuse põhjenduse vastavust ELTL artikli 296 ja harta artikli 41 lõike 2 punkti c nõuetele tuleb hinnata mitte ainult selle sõnastust, vaid ka konteksti ja asjaomase valdkonna õiguslikku regulatsiooni silmas pidades (29. septembri 2011. aasta kohtuotsus *Elf Aquitaine vs. komisjon*, C-521/09 P, EU:C:2011:620, punkt 150, ja 13. detsembri 2016. aasta kohtuotsus *Printeos jt vs. komisjon*, T-95/15, EU:T:2016:722, punkt 45).
- 242 Tuleb aga märkida, et vastupidi sellele, mida väidab hageja, ei näi käesolevas asjas asjaolu, et vaidlustatud otsuses omistatakse sama rikkumisega seoses vastutus selle rikkumise teatud osade eest suuremale arvule osalejatele kui 9. novembri 2010. aasta otsuses, olevat seda laadi, mis nõuaks lisaselgitusi, kuna see ei ole tegur, mida komisjon võttis trahvi arvutamisel arvesse.
- 243 Sellega seoses tuleb küll märkida sarnaselt hagejaga, et komisjon uuris vaidlustatud otsuse põhjenduses 1209 süüdistatud vedajate liidetud turuosa ülemaailmsel turul muude tegurite hulgas, mis on asjasse puutuvad ühe ja vältava rikkumise raskuse kindlaksmääramisel. Lisaks ei nähtu vaidlustatud otsuse põhjendusest 1212, et komisjon ei võtnud seda turuosa arvesse, vastupidi sellele, mida komisjon ise väidab. Ta märkis selles põhjenduses lihtsalt, et ta võttis arvesse „eelkõige rikkumise laadi ja geograafilist ulatust“.
- 244 Seevastu ilmneb vaidlustatud otsuse põhjendustes 1198–1212 esitatud ühe ja vältava rikkumise raskust käsitlevatest arutluskäikudest, et komisjon andis kooskõlas Euroopa Kohtu praktikaga (vt selle kohta 26. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus *Roca vs. komisjon*, C-638/13 P, EU:C:2017:53, punkt 67) igakülgse hinnangu erinevate asjasse puutuvate tegurite kohta, ilma et ta võtaks arvesse ühe ja vältava rikkumise teatud osade esemelist või geograafilist eripära ega selles staadiumis ka süüdistatud vedajate erinevat seotuse astet. Nagu nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 1219, määrati ka lisasumma kindlaks selle igakülgse hinnangu alusel. Kuid selle igakülgse hindamise raames ei saanud eespool punktis 242 välja toodud erinevused kohustada komisjoni esitama hagejale määratud trahvi nõuetekohaseks mõistmiseks täiendavat arutluskäiku.
- 245 Mis puudutab hageja argumenti, mille ta esitas vastuseks Üldkohtu kirjalikule küsimusele ja mille kohaselt on väiksem osalejate arv 9. novembri 2010. aasta otsuses tema suhtes tuvastatud rikkumise teatavates osades, võrreldes vaidlustatud otsuses tuvastatud rikkumistega, aluseks trahvi vähendamisele, siis tuleb märkida, et see puudutab vaidlustatud otsuse sisulist õiguspärasust, mitte ebapiisavat põhjendust. Pealegi ei ole seda väidet kuidagi põhjendatud.
- 246 Eeltoodust tuleneb, et vaidlustatud otsuses tehtud viide 9. novembri 2010. aasta otsuses tehtud järeldustele rikkumise kohta, mida hageja ei ole vaidlustanud, ei kohustanud komisjoni trahvisumma põhjendamise staadiumis esitama lisapõhjendusi.
- 247 Neljandaks ei saa nõustuda ka etteheitega, et komisjonil puudub pädevus määrata trahvi, kuna see ei puuduta üksnes vaidlustatud otsuses tehtud rikkumiste tuvastusi.

- 248 Määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 punkti a kohaselt võib komisjon oma otsusega määrata ettevõtjatele ja ettevõtjate ühendustele trahve, kui need tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu rikuvad ELTL artiklit 101 või 102.
- 249 Lisaks on liidu kohus juba otsustanud, et komisjoni pädevus akt vastu võtta hõlmab vältimatult ka akti muutmise pädevust, tingimusel et järgitakse pädevuse kasutamist käsitlevaid reegleid ning selle kohta asutamislepingus ette nähtud vormi ja menetlust (9. detsembri 2014. aasta kohtuotsus *Lucchini vs. komisjon*, T-91/10, EU:T:2014:1033, punkt 108). Teatava akti osalise tühistamise erijuhul peab see pädevus hõlmama võimalust võtta vastu uus otsus, mis vajaduse korral täiendab lõplikuks muutunud akti osi.
- 250 Käesolevas asjas tuleb kõigepealt märkida, et 9. novembri 2010. aasta otsuses tuvastatud rikkumised võeti arvesse samas menetluses kui see, mille tulemusel tehti vaidlustatud otsus, ja pärast sama vastuväiteteatist.
- 251 Seejärel tuleb märkida, et komisjon selgitas vaidlustatud otsuses, miks ta võttis arvesse 9. novembri 2010. aasta otsuse resolutsiooni hagejat puudutavas osas ja miks ta piiras seetõttu tema osas tuvastatud uute rikkumiste ulatust (vt eespool punktid 206 ja 207).
- 252 Lõpuks, nagu on meenutatud vaidlustatud otsuse põhjendustes 9 ja 11, tühistati 16. detsembri 2015. aasta kohtuotsusega *British Airways vs. komisjon* (T-48/11, ei avaldata, EU:T:2015:988) 9. novembri 2010. aasta otsus muu hulgas osas, milles sellega määrati hagejale trahv, mistõttu võttis komisjon kõnealuse kohtuotsuse täitmiseks vaidlustatud otsuses uuesti vastu sätte, millega ta määras hagejale trahvi ühes ja vältavas rikkumises osalemise eest.
- 253 Eeltoodut arvestades tuleb tõdeda, et komisjon tegutses oma pädevuse piires.

[...]

9. Kaheksas väide, et komisjon tegi vigu, kui ta arvutas leebema kohtlemise programmi alusel hageja trahvi vähendamist

- 407 Kaheksandas väites leiab hageja esiteks, et komisjon rikkus õigusnormi, kui ta leidis, et tema 27. veebruari 2006. aasta leebema kohtlemise taotlusel ei olnud „olulist lisaväärtust“, kuna see kinnitab teavet, mille komisjon oli juba Lufthansalt saanud.
- 408 Teiseks väidab hageja, et ta esitas uusi asjaolusid, mis tõendavad selliste kokkulepete olemasolu, mis hõlmas mitut vedajat; kusjuures komisjon kasutas neid asjaolusid vaidlustatud otsuses, ehkki ta üritab nende tähtsust vähendada, kinnitades ekslikult, et need olid juba avalikud.
- 409 Kolmandaks märgib hageja, et ta esitas tõendid, mis võimaldasid vähemalt tõendada tuvastatud rikkumise ulatust ja kestust.
- 410 Neljandaks väidab hageja, et komisjoni hinnang, et tema leebema kohtlemise taotluse raames tehtud avaldused olid raskesti mõistetavad või ebaselged, on ühtaegu nii ekslik kui ka asjakohatu.
- 411 Viiendaks väidab hageja, et teda koheldi ebaõiglaselt võrreldes teiste leebema kohtlemise taotlejatega, kelle trahve vähendati suuremas ulatuses, samas kui mõnda neist oli vaidlustatud otsuses samamoodi kritiseeritud seoses nende avalduste tõendusliku väärtusega, ning teised, näiteks *Air Canada*, ei olnud üldse koostööaltid.

- 412 Komisjon vaidleb apellandi argumentidele vastu.
- 413 Vastavalt 2002. aasta koostööteatise punktile 20 võib „[e]ttevõtjate puhul, kes ei täida [trahvist vabanemiseks vajalikke] tingimusi, [...] siiski vähendada kehtestatava trahvi määra“.
- 414 2002. aasta koostööteatise punktis 21 on sätestatud, et „[s]elleks, et ettevõtja trahvi saaks vähendada [selle teatise punkti 20 alusel], peab ta esitama komisjonile kahtlustatava rikkumise kohta tõendid, millel on komisjoni valduses olevate tõenditega võrreldes oluline lisaväärtus, ning lõpetama oma osaluse kahtlustatavas rikkumises hiljemalt tõendite esitamise ajal“.
- 415 2002. aasta koostööteatise punktis 22 on olulise lisaväärtuse mõiste määratletud järgmiselt:
- „Lisaväärtuse mõiste väljendab seda, mil määral esitatud tõendite laad ja/või üksikasjalikkus aitavad komisjonil kõnealuseid fakte tõendada. Hindamisel peab komisjon hiljem esitatavatest tõenditest üldjuhul väärtuslikumaks neid kirjalikke tõendeid, mis pärinevad sellest ajavahemikust, mida faktid puudutavad. Samamoodi peetakse kaudselt seotud tõenditest üldjuhul väärtuslikumaks kõnealuste faktidega otseselt seotud tõendeid.“
- 416 2002. aasta koostööteatise punkti 23 alapunkti b esimeses lõigus on ette nähtud kolm trahvi vähendamise vahemikku. Esimesel ettevõtjal, kes täidab selle teatise punktis 21 sätestatud tingimused, on õigus trahvisumma vähendamisele vahemikus 30–50%, teisel ettevõtjal vahemikus 20–30% ning järgmistel ettevõtjatel trahvisumma kõige enam 20% vähendamisele.
- 417 Komisjonil on ulatuslik kaalutlusruum ettevõtja koostöö kvaliteedi ja kasu hindamisel, eeskätt teiste ettevõtjate panusega võrreldes (10. mai 2007. aasta kohtuotsus SGL Carbon vs. komisjon, C-328/05 P, EU:C:2007:277, punkt 88, ning 20. mai 2015. aasta kohtuotsus Timab Industries ja CFPR vs. komisjon, T-456/10, EU:T:2015:296, punkt 177).
- 418 Lisaks ei tõenda asjaolu, et komisjon kasutab kõiki tema valduses olevaid tõendeid ja seega ka hageja poolt leebema kohtlemise taotluses esitatud teavet, siiski, et sellel teabel oli oluline lisaväärtus võrreldes juba tema valduses olevate tõenditega (vt selle kohta 13. juuli 2011. aasta kohtuotsus ThyssenKrupp Liften Ascenseurs vs. komisjon, T-144/07, T-147/07–T-150/07 ja T-154/07, EU:T:2011:364, punkt 398).
- 419 Avaldus, mis piirdub juba komisjoni valduses oleva avalduse teatavas ulatuses kinnitamisega, ei hõlbusta lõpuks tegelikult komisjoni ülesande täitmist märkimisväärselt (vt 17. mai 2011. aasta kohtuotsus Elf Aquitaine vs. komisjon, T-299/08, EU:T:2011:217, punkt 343 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 420 Vaidlustatud otsuse põhjendustes 1363–1371 leidis komisjon, et tõenditel, mille hageja esitas 27. veebruaril 2006 leebema kohtlemise taotluses, ei olnud „olulist lisaväärtust“, mistõttu ei saa teda pidada esimeseks ettevõtjaks, kes täitis 2002. aasta koostööteatise punktis 21 sätestatud tingimuse. Alles haldusmenetluse hilisemas staadiumis leidis komisjon hageja poolt hiljem esitatud tõendite põhjal, et hageja oli üheksas ettevõtja, kes täitis selle teatise lõikes 21 sätestatud tingimuse (vaidlustatud otsuse põhjendus 1381).
- 421 Nii märkis komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 1364, et 27. veebruaril 2006 hageja esitatud tõendid „koosne[sid] mitmest dokumendist, mis olid komisjonile juba kontrollide tulemusel teada, mõnest uuest dokumendist, mis olid komisjoni jaoks piiratud väärtusega, ning ettevõtja avaldusest, mis on kartelli ja [hageja] kartellis osalemise osas raskesti mõistetav ja ebaselge“.

- 422 Komisjon järeldas sellest vaidlustatud otsuse põhjenduses 1365, et need „ei anna seega olulist lisaväärtust seetõttu, et leebema kohtlemise taotlus ega 27. veebruaril 2006 esitatud dokumendid ei anna komisjonile olulisi täiendavaid tõendeid väidetava rikkumise kohta“.
- 423 Esiteks tuleb märkida, et vastupidi hageja väidetule ei välistanud komisjon, et hageja 27. veebruaril 2006 esitatud tõenditel on „oluline lisaväärtus“ üksnes seetõttu, et need üksnes kinnitasid juba tema valduses olevat teavet. Nii tuvastas komisjon eelkõige, et paljud hageja esitatud dokumendid olid juba tema valduses, eriti seetõttu, et need leiti hageja ruumides läbi viidud kontrollimise käigus (vaidlustatud otsuse põhjendus 1370). Komisjon märkis ka, et teatud hageja esitatud dokumendid ei olnud seotud ühe ja vältava rikkumisega (selle otsuse põhjendused 1367 ja 1370) või et need ei kinnitanud selle olemasolu (selle otsuse põhjendus 1367).
- 424 Teiseks, mis puudutab hageja esitatud tõendeid, mis tema sõnul peaksid tõendama eespool punktis 408 mainitud kokkulepete olemasolu, siis need koosnevad [*konfidentsiaalne*]². Komisjon kasutas viimati nimetatuid [*konfidentsiaalne*]. Komisjon märkis siiski vaidlustatud otsuse põhjenduses 1370 [*konfidentsiaalne*], ilma et hageja talle vastu vaidleks, et ta oli sellest kontaktist [*konfidentsiaalne*] juba teadlik.
- 425 Kolmandaks, mis puudutab tõendeid, mis hageja sõnul võimaldasid ühe ja vältava rikkumise ulatust ning kestust laiendada, siis need koosnevad [*konfidentsiaalne*]. Neid tõendeid kasutati [*konfidentsiaalne*].
- 426 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 126 on öeldud järgmist:
- [*konfidentsiaalne*]
- 427 Vaidlustatud otsuse põhjendustest 124 ja 125 nähtub aga, et komisjonil oli juba [*konfidentsiaalne*] teavet kontaktide kohta [*konfidentsiaalne*].
- 428 Lisaks nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 193, et komisjonil olid juba tänu dokumentidele, mis saadi hageja ruumides läbi viidud kontrolli käigus, tõendid [*konfidentsiaalne*].
- 429 Niisiis on ettevõttesiseses e-kirjas [*konfidentsiaalne*].
- 430 Mis puudutab seejärel vaidlustatud otsuse põhjendust 336, siis on see sõnastatud järgmiselt:
- [*konfidentsiaalne*]
- 431 Hageja avaldused, mis on kokku võetud vaidlustatud otsuse põhjenduses 336, kinnitavad teavet, mille Lufthansa oli selle kohta oma leebema kohtlemise taotluses esitanud ja mis on kokku võetud vaidlustatud otsuse põhjendustes 124 ja 125. [*konfidentsiaalne*]. Tuleb siiski märkida, et hageja esitatud tõendid, mis on kokku võetud põhjenduses 336, seisnesid kas avaldustes, mis tehti pärast komisjoni algatatud menetluses vaidluse all olevate asjaolude asetleidmist, või kaudsetes tõendites [*konfidentsiaalne*].
- 432 Neljandaks, mis puudutab komisjoni hinnangut [*konfidentsiaalne*] ja mille kohaselt on see „[vaidlusaluse] kartelli ja [hageja] kartellis osalemise osas raskesti mõistetav ja ebaselge“ (vaidlustatud otsuse põhjendus 1364), siis tuleb märkida, et hageja ei vaidle vastu sellele, et ta ei

² Konfidentsiaalsed andmed kustutatud.

tunnistanud sõnaselgelt [*konfidentsiaalne*], et tema suhtlemine Lufthansaga kütuse lisatasu kohta oli konkurentsivastane. Asjaolu, et ta ei tunnista oma osalemist konkurentsivastases tegevuses, on asjakohane hindamaks tema suulise avalduse lisaväärtust.

433 Kõike eeltoodut arvestades tuleb asuda seisukohale, et komisjon ei teinud viga, kui ta järeldas juba tema käsutuses olevaid tõendeid ja hageja 27. veebruari 2006. aasta leebema kohtlemise taotluse sisu arvestades, et viimati nimetatul ei ole olulist lisaväärtust 2002. aasta koostööteatise punkti 21 tähenduses.

[...]

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (neljas koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

- 1. Tühistada komisjoni 17. märtsi 2017. aasta otsuse C(2017) 1742 (final) ELTL artiklis 101, EMP lepingu artiklis 53 ning Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahel sõlmitud õhustranspordilepingu artiklis 8 sätestatud menetluse kohta (juhtum AT.39258 – lennustiteenused) artikli 1 lõike 1 punkt e, lõike 2 punkt e, lõike 3 punkt e ja lõike 4 punkt e selles osas, milles järeldatakse, et British Airways plc osales ühe ja vältava rikkumise selles osas, mis puudutas keeldumist maksta lisatasudelt vahendustasu.**
- 2. Tühistada otsuse C(2017) 1742 (final) artikli 1 lõike 4 punkt e.**
- 3. British Airwaysile otsuse C(2017) 1742 (final) artikli 3 punktis e määratud trahvi summaks kehtestatakse 84 456 000 eurot.**
- 4. Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.**
- 5. Jätta Euroopa Komisjoni kanda tema enda kohtukulud ja mõista temalt välja üks kolmandik British Airwaysi kohtukuludest.**
- 6. Jätta British Airwaysi kanda kaks kolmandikku tema kohtukuludest.**

Kanninen

Szwarcz

Iliopoulos

Spielmann

Reine

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 30. märtsil 2022 Luxembourgis.

Allkirjad